

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 35

**з охорони праці
при виконанні робіт на висоті**

м. Суми

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ ректора
від 18.01.2024 р.
№ 0034-І

ІНСТРУКЦІЯ № 35

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ НА ВИСОТІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на працівників, які виконують роботи на висоті, з риштувань та підмостків на об'єктах університету.

1.2. Роботи на висоті – роботи, що виконуються на висоті 1,3 м і більше від поверхні ґрунту, перекриття або робочого настилу, у тому числі з робочих платформ підйомників і механізмів, а також на відстані менше 2 м від неогороджених перепадів на висоті 1,3 м і більше. Основним засобом індивідуального захисту під час виконання таких робіт є запобіжний пояс.

1.3. До виконання робіт на висоті допускаються особи віком не молодше 18 років, які пройшли:

- професійний добір;
- медичний огляд;
- спеціальне навчання та перевірку знань з охорони праці;
- навчання та перевірку знань з пожежної безпеки (для осіб, які виконують вогневі роботи).

1.4. Працівники повинні один раз на 3 місяці проходити повторні інструктажі з питань охорони праці та один раз на рік – перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.5. Кожен працівник під час виконання своїх трудових обов'язків повинен:

- виконувати тільки ту роботу, яка передбачена робочими інструкціями або доручена йому керівником;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;
- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати домедичну допомогу;
- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.6. Палити та приймати їжу дозволяється тільки у спеціально відведених для цього місцях.

1.7. Працівник безоплатно забезпечується спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) відповідно до діючих Типових галузевих норм чи норм, передбачених Колективним договором.

1.8. В університеті повинен бути затверджений наказом перелік робіт на висоті, які виконуються за нарядами-допусками (далі – наряд). Роботи, не передбачені цим переліком, виконуються за розпорядженнями осіб, яким надано право видачі нарядів (розпоряджень).

1.9. Наряд виписується у двох примірниках, один з яких залишається у працівника, який його видав, другий передається відповідальному керівнику робіт. До нарядів додаються проекти виконання робіт (ПВР) чи технологічні карти. Для проведення вогневих робіт на висоті, у тому числі газополум'яних та електрозварювальних, у наряді зазначаються вимоги пожежної безпеки.

1.10. Для створення безпечних умов під час виконання робіт на висоті необхідно:

- забезпечити наявність, міцність і стійкість огорожень, риштувань, настилів, драбин тощо;
- забезпечити працівників необхідними засобами захисту та використовувати їх за призначенням;
- виконувати у повному обсязі організаційні та технічні заходи, передбачені нарядом;
- застосовувати технічно справні машини, механізми і пристрої;
- забезпечити необхідну освітленість на робочих місцях та безпечні підходи до них;
- вживати заходи щодо усунення або зменшення впливу шкідливих та/або небезпечних факторів;
- урахувати метеорологічні умови, а також стан здоров'я працівників, які виконують роботи на висоті.

1.11. Керівник робіт перед підйманням працівників на висотну споруду або їх спуском зобов'язаний провести огляд об'єкту і намітити схему підйому і спуску, а також перевірити стан елементів конструкцій, що використовуються для закріплення запобіжних засобів.

1.12. Необхідність використання відповідних запобіжних засобів визначається з урахуванням технічного стану споруд, де виконуються роботи. Запобіжні засоби необхідно використовувати таким чином, щоб у будь-який момент часу була виключена можливість неконтрольованого переміщення працівника.

1.13. Перед початком виконання робіт, які проводяться за нарядом або розпорядженням, працівникам проводиться цільовий інструктаж, у якому роз'яснюються наступні питання:

- способи безпечного виконання робіт;
- порядок підходу до робочого місця та виходу з нього;
- стан робочого місця;
- порядок користування засобами страхування;
- порядок і місце установки вантажопідіймальних засобів;
- способи безпечного переходу з одного робочого місця на інше;
- методи установки або знімання елементів конструкції, будівлі тощо;
- забезпечення необхідними умовами праці на робочому місці (освітленість, температура, вологість повітря, шум, вібрація тощо);
- стан риштувань, робочих майданчиків, драбин, огорожень, опорних та страхувальних канатів тощо;
- необхідність застосування засобів індивідуального захисту (каска, запобіжних поясів тощо);
- порядок застосування верхолазного спорядження та страхувальних засобів під час виконання робіт у безпорному просторі.

Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від видів робіт, що виконуються.

1.14. Підготовка робочих місць здійснюється працівниками, які мають право виконання робіт на висоті. При підготовці робочих місць необхідно виконати наступне:

- спорудження риштувань, помостів або інших пристосувань для безпечного виконання робіт на висоті;
- перевірку справності та наявності документів (записів), що підтверджують своєчасне проведення технічних оглядів, випробувань машин, механізмів, пристосувань і засобів захисту, що використовуються при роботі;
- створення необхідних умов праці (встановлення освітлювальних приладів, засобів захисту від впливу шкідливих і небезпечних виробничих факторів, заземлення металевих риштувань, наявність і міцність огорожень тощо);
- перевірки наявності та стану засобів індивідуального та колективного захисту;

– виконання інших заходів безпеки, що визначаються конкретними умовами роботи.

Обсяг роботи та призначення осіб, які будуть підготовлювати робочі місця, визначає працівник, який має право видачі нарядів (розпоряджень).

1.15. Наряди і розпорядження на виконання підготовки робочих місць та на безпосереднє виконання робіт на висоті обов'язково реєструються у журналі обліку робіт, що виконуються за нарядами і розпорядженнями.

Ведення журналу покладається на працівника, який видає наряди (розпорядження) або на іншого працівника, якому доручається ведення цього журналу.

1.16. Основними шкідливими та небезпечними виробничими факторами, які за певних обставин можуть призвести до травматизму чи професійних захворювань, є такі:

- підвищена напруга електричної мережі;
- підвищена або знижена температура повітря.

1.17. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.18. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну, дисциплінарну та карну відповідальність згідно діючого законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Працівник перед початком роботи повинен:

– одягнути та привести до ладу передбачений для виконання роботи спецодяг, спецвзуття та ЗІЗ;

– отримати завдання у керівника робіт;

– ознайомитися з безпечними методами ведення робіт;

– оглянути робоче місце і підходи до нього на відповідність вимогам безпеки, прибрати всі зайві предмети, не захаращуючи при цьому прохідів;

– провести огляд пристосувань, що будуть використовуватися (запобіжних поясів, риштувань та підмостків, драбин та стрем'янок тощо), на відповідність проектно-технологічній документації (геометричні розміри, вантажопідйомність тощо), а також їх стан, правильність їх установки у відповідності до ПВР;

– переконатися в достатній освітленості робочого місця; якщо освітленість робочого місця недостатня або несправні освітлювальні пристрої, доповісти про це безпосередньому керівнику для вжиття відповідних заходів та до роботи не приступати.

2.2. Вимоги до запобіжних поясів.

2.2.1. Безпосередньо на кожному поясі повинні бути нанесені:

– товарний знак підприємства-виробника;

– розмір та тип пояса;

– дата виготовлення;

– позначення стандарту або технічних умов;

– клеймо відділу технічного контролю;

– дата наступного випробування;

– інвентарний номер (допускається використовувати заводські номери як інвентарні).

2.2.2. Типи запобіжних поясів та приладдя до них вибираються, виходячи із конкретних умов праці та видів робіт.

2.2.3. Карабін запобіжного пояса повинен забезпечувати швидке і надійне закріплення однією рукою в утепленій рукавиці. Такий карабін повинен бути оснащений запобіжним пристроєм для запобігання його випадковому розкриванню.

2.2.4. Запобіжні пояси у разі виконання будівельно-монтажних та ремонтних робіт повинні мати строп із синтетичних матеріалів, а у разі виконання вогневих робіт – із сталевих канатів або ланцюгів.

2.2.5. Під час експлуатації запобіжні пояси необхідно періодично, не рідше одного разу на 6 місяців, випробовувати статичним навантаженням 4000 Н (400 кгс) протягом 5 хвилин за методикою, наведеною у документах з експлуатації виробників поясів.

2.2.6. Не дозволяється використовувати запобіжні пояси з наступними вадами:

- вичерпаний термін експлуатації (відповідно до технічної документації) або відсутні відмітки про проведення періодичних випробувань;
- є порушення цілісності металевих деталей, які знижують їх міцність;
- порушено нормальне функціонування їх деталей, яке може призвести до відмови у їх роботі;
- є порушення швів у вузлах з'єднання, розірвані нитки у структурі стрічок та канатів, надрізи, розплетення, пропалення, на синтетичних стрічках та канатах та інші дефекти, які знижують їх міцність;
- є сліди фарб, розчинників, масел на несучих навантаження синтетичних стрічках та канатах;
- замикальний пристрій (пряжка) запобіжного пояса має таку конструкцію, яка може призвести до невірної або неповної його застібання або випадкового розстібання.

2.2.7. Також не дозволяється:

- самостійно ремонтувати вилучені з експлуатації запобіжні пояси та приладдя до них;
- використовувати пояси та приладдя не за призначенням;
- використовувати пояси та приладдя, які піддавалися динамічному навантаженню (ривку), що виникає на них у момент зупинки падіння працівника;
- вносити будь-які зміни в конструкцію поясів.

2.2.8. При виконанні робіт необхідно встановлювати найкоротшу довжину запобіжного стропа. Місце закріплення пояса за опору вибирається таким чином, щоб висота вільного падіння людини не перевищувала 0,5 м (1 м – у випадку кріплення стропа за опору, що знаходиться на рівні ступнів ніг). Довжину стропа установлюють для конкретної конструкції пояса у залежності від умов застосування.

2.2.9. Для безпечного виконання робіт на висоті, коли місце роботи знаходиться на відстані, що не дозволяє закріпитись стропом запобіжного пояса за опору, застосовується страхувальний канат.

2.3. Вимоги до риштувань та підмостків.

2.3.1. Риштування і підмостки повинні бути інвентарними, виготовляться за типовими проектами та мати паспорти виробників. У виняткових випадках, коли висота, на якій виконується робота, перевищує 4 м, допускається використання неінвентарних риштувань, які споруджують за індивідуальним проектом і вводять в експлуатацію тільки після прийняття їх комісією з оформленням акта і затвердженням його головним інженером.

2.3.2. Установлювати та розбирати риштування слід з дотриманням послідовності виконання робіт, передбаченої ПВР. Працівників, які установлюють та розбирають риштування, перед початком виконання робіт інструктує керівник робіт щодо способів та послідовності проведення цих робіт і заходів безпеки.

2.3.3. Риштування та налегні до них пристрої виготовляються з міцного матеріалу з урахуванням максимального робочого навантаження (з коефіцієнтом запасу міцності не менше 4). Дерев'яні риштування і помости споруджуються з сухої деревини хвойних порід не нижче 2-го сорту, яку захищають антисептиком. Металеві конструкції ґрунтують та фарбують.

2.3.4. Конструкція коробчастих та трубчастих риштувань має унеможливити накопичення вологи в їх внутрішніх порожнинах.

2.3.5. Риштування повинні кріпитися до надійних конструкцій, елементів конструкцій будови, споруди тощо (далі – споруди) по вертикалі та по горизонталі. Місця закріплення вказуються в технічній документації виробників риштувань. У разі відсутності цього в технічній документації передбачають місця кріплення до стін споруди у ПВР: не менше ніж через два прольоти – для верхнього ярусу та одного кріплення – на кожному 50 м² проекції поверхні риштувань на фасад споруди. Не дозволяється кріпити риштування до балконів, парапетів, карнизів тощо.

2.3.6. Риштування повинні бути обладнаними надійно закріпленими до них драбинами або трапами з відстанню один від одного не більше ніж 40 м, які забезпечують безпечні шляхи піднімання на конструкцію риштувань та спускання працівників. На риштуваннях довжиною

понад 40 м установлюються не менше двох драбин або трапів. Верхній кінець драбини або трапа надійно закріплюється за поперечину риштувань. Ухил трапа має бути не більше 1:3, а кут нахилу драбини до горизонтальної площини – не більше 60°. Місце верхнього виходу з драбини на риштування обладнується огороженнями.

2.3.7. Риштування повинні мати жорстку конструкцію, не хитатися, для чого вони закріплюються розпірками або іншими конструктивними елементами.

2.3.8. У місцях піднімання працівників на риштування слід установити плакати з вказівкою допустимих значень навантажень на риштування, схем розміщення вантажу, матеріалів тощо та шляхів евакуації.

2.3.9. Під час виконання робіт на висоті інвентарні риштування повинні мати огороження з бортовими елементами.

2.3.10. У разі виконання робіт з риштувань висотою 6 м і вище слід установлювати два настили: робочий (верхній) і захисний (нижній), а кожне робоче місце на риштуваннях, крім того, має бути захищене зверху настилом, обладнаним на висоті не менше 2 м від робочого настилу.

2.3.11. Не допускається одночасна робота декількох бригад на різних ярусах будівлі, розташованих по вертикалі, без захисних настилів.

2.3.12. Проходи під місцем виконання робіт огорожують та позначають плакатами та знаками безпеки.

2.3.13. Риштування, з яких не виконувались роботи понад 30 днів, перед продовженням роботи слід повторно приймати в експлуатацію.

2.3.14. Навантаження на риштування та підмостки не мають перевищувати розрахункових. Вантажі по змозі слід розподіляти по всій площині риштувань рівномірно. На риштування слід подавати матеріали, які безпосередньо використовуються у роботі. Перед установленням механізмів і пристроїв на риштування вживають спеціальні запобіжні заходи щодо забезпечення необхідної міцності і стійкості риштувань.

2.3.15. Риштування оглядаються відповідальним виконавцем робіт – кожен день перед початком роботи, керівником робіт – не рідше одного разу на 10 днів.

2.3.16. Опорні пересувні риштування підлягають контрольному збиранню з попередньою перевіркою стану кожного вузла металоконструкцій та проведенням їх випробувань.

2.3.17. Випробування пересувних риштувань проводиться рівномірним статичним навантаженням верхнього ярусу з рахунку 250 кгс/м² протягом 10 хвилин та динамічним навантаженням, яке перевищує розрахункове максимальне робоче навантаження на 10 %, у терміни та за методикою, зазначеною в документах з експлуатації виробників.

2.3.18. Для піднімання і опускання працівників пересувні риштування обладнуються драбинами.

2.3.19. Кожне колесо пересувних риштувань повинно бути забезпечене своїм, окремим гальмом.

2.3.20. Під час пересування риштувань не допускається перебування на них людей, розташування матеріалів, тари тощо.

2.3.21. Металеві риштування, що використовуються під час виконання робіт на висоті, необхідно заземлювати.

2.4. Вимоги до підйомників.

2.4.1. Конструкція робочої платформи повинна мати місця для кріплення карабінів запобіжних поясів працівників і фалів для інструменту.

2.4.2. Площа підлоги робочої платформи для двох і більше працівників має бути не менше 0,5 м² на працівника; ширина входу на робочу платформу - не менше 500 мм. Розмір підлоги робочої платформи має бути не менше 600 x 600 мм, діаметр підлоги круглої робочої платформи - не менше 700 мм. Має бути передбачений захист прорізу для входу на робочу платформу знімною огорожею або дверима та унеможливлене самовільне їх відчинення.

2.4.3. Підлога робочої платформи, настил опорної рами та поворотної платформи, а також сходи та підніжки, призначені для доступу працівників на опорну раму та поворотну платформу, мають бути не слизькими.

2.4.4. Робочі платформи підйомників огорожуються огорожею висотою не менше 1000 мм, проміжною пов'яззю на висоті 500 мм та суцільним захиттям знизу на висоту не менше 100 мм.

2.4.5. На робочій платформі підйомника, на якому дозволяється піднімання людей, на видному місці слід указати максимальну кількість осіб при одночасному їх підніманні.

2.5. При виявленні загрози безпечному проведенню роботи, необхідно доповісти безпосередньому керівнику і до роботи не приступати. Дозволяється приступати до роботи тільки після усунення виявлених недоліків.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Вимоги безпеки під час роботи з запобіжним поясом.

3.1.1. Перед початком роботи на висоті необхідно переконатися в міцності опор, до яких буде закріплюватися стропом запобіжного пояса працівник (працівники). Вони повинні надійно витримувати зусилля, яке може виникнути при падінні людей.

3.1.2. Межі небезпечних зон поблизу частин машин, що рухаються, визначаються відстанню не менше 5 м, якщо немає інших підвищених вимог у документах з експлуатації.

3.1.3. Дроби чи скоби, що використовуються для підймання або опускання працівників на робочі місця, розташовані на висоті більше 5 м, мають бути обладнані пристосуваннями для закріплення стропа запобіжного пояса (канат з уловлювачем та ін.). Кожна драбина повинна бути міцною, надійно закріпленою і мати достатню довжину, щоб забезпечувати надійну опору для рук та ніг працівників у будь-якому робочому положенні.

3.1.5. Працюючи на висоті, обходити перешкоди (колони, стійки) слід із застосуванням рятувального пояса з двома тросами: перед переходом спочатку закріпити другий трос за перпоною, потім знімати перший трос.

3.1.6. Інструменти, пристрої, засоби підмошування, що використовуються під час виконання робіт на висоті, повинні відповідати вимогам нормативних документів. Під час виконання робіт на висоті для запобігання можливому падінню інструменту, матеріалів тощо слід використовувати спеціальні сумки або пристрої для їх надійного зберігання (тримання).

3.1.7. На робочих місцях не допускається розміщувати та накопичувати матеріали, що не використовуються для роботи. Матеріали, вироби, елементи конструкцій тощо під час приймання і складування на робочих місцях, що знаходяться на висоті, повинні знаходитися у кількості, яка необхідна для поточної роботи, і складуватися таким чином, щоб не захаращувати робочі місця і підходи до них. При цьому необхідно враховувати розрахункові значення допустимих навантажень на настили, робочі майданчики тощо.

3.1.8. Видалення сміття, як правило, проводять механізованим способом у закритих ящиках і контейнерах або закритими жолобами. Дозволяється скидати сміття з висоти до 3 м без застосування жолобів або інших пристосувань. Місце, на яке скидають сміття, слід з усіх боків огородити з виставленням необхідних знаків та плакатів безпеки або установити нагляд для попередження про небезпеку.

3.1.9. Не дозволяється виконувати роботи на висоті у відкритих місцях при швидкості вітру 10 м/с і більше, при ожеледі, грозі або тумані, який затрудняє видимість в межах фронту робіт, а також у нічний час при недостатній освітленості та якщо температура повітря вище плюс 35 °С або нижче мінус 20 °С. Невідкладні роботи на висоті в більш складних погодних умовах (при інших температурах тощо), виконуються за рішенням роботодавця. При цьому в ПВР слід передбачити додаткові заходи безпеки, що відповідають цим умовам.

3.2. Вимоги безпеки під час роботи з риштувань та підмостків.

3.2.1. Проходи, проїзди, переходи до робочих місць, а також сходи, робочі майданчики необхідно тримати справними і чистими, а розміщені просто неба – необхідно очищати від снігу і льоду та посипати піском.

3.2.2. Настили робочих майданчиків і переходів, а також поручні до них необхідно надійно закріплювати. На період проведення ремонтних робіт замість знятих поручнів слід установлювати тимчасові справні огороження.

3.2.3. Ширина проходів до робочих місць і на робочих місцях встановлюється не менше 0,6 м, а висота проходів – не менше 1,8 м.

3.2.4. У разі одностороннього примикання настилів (перекриття) до стін, слід огорожувати прорізи в стінах, якщо їх нижній край розташований на висоті менше 0,7 м від рівня настилу (перекриття).

3.2.5. Прорізи в переkritтях, які призначаються для монтажу обладнання, ліфтів, сходів тощо, до яких можливий доступ людей, слід закривати суцільними настилами або облаштовувати огороженнями із вивішеними на них відповідними плакатами та знаками безпеки.

3.2.6. Кожен отвір в робочому майданчику повинен бути обладнаним відповідними засобами для запобігання падінню крізь нього людей чи предметів.

3.2.7. Подавати будь-які речі працівнику, що виконує роботи на висоті, необхідно із застосуванням мотузки. Вантаж, який треба подати вгору, прив'язується до середини мотузки. Дрібні предмети слід піднімати в тарі (відро, ящик тощо), при цьому тара має бути заповнена на 100 мм нижче рівня бортів. Один кінець мотузки тримає в руках працівник, який знаходиться вгорі, а інший кінець – працівник, який знаходиться внизу (для уникнення розгойдування вантажу).

3.2.8. Підняті наверх матеріали та вироби слід негайно закріпити або скласти таким чином, щоб уникнути їх перекидання або падіння.

3.2.9. У разі одночасного виконання робіт по одній вертикалі робочі місця, що розташовані нижче, обладнуються зверху відповідними захисними пристроями (настилами, сітками, козирками тощо), які встановлюються на відстані не більше 6 м по вертикалі від вищерозташованого робочого місця. Не допускається одночасна робота декількох бригад на різних ярусах будівлі, розташованих по вертикалі, без захисних настилів.

3.2.10. Перехід з риштувань на конструкції споруди та з конструкції споруди на риштування виконується з використанням двостропних запобіжних поясів.

3.3. Вимоги безпеки під час роботи з робочої платформи підйомника.

3.3.1. При роботі з підйомників мають передбачатися заходи щодо унеможливлення випадання людей, попадання їх між робочою платформою (кліткою) та нерухомою частиною підйомника, або травмування працівників противагами та предметами у разі їх падіння зверху.

3.3.2. Підніматися працівникам у робочу платформу (колиску) підйомників дозволяється тільки після встановлення автомобіля на виносні опори, а у робочу платформу (колиску) телескопічного підйомника – тільки після встановлення його висувної частини вертикально та фіксації її в такому положенні.

3.3.3. Дозволяється в межах робочого місця переміщення підйомників по рівній місцевості з піднятим робочим органом без вантажу та людей на підймальній або висувній частині, якщо таке переміщення дозволяється документами з експлуатації виробника і при цьому не потрібно проїжджати під невимкненими струмовідними частинами електроустановок.

3.3.4. Спускатися працівникам з робочої платформи (колиски) дозволяється тільки після опускання і зупинки висувної (підйимальної) частини підйомника.

3.3.5. Піднімання робочої платформи (колиски) до місця робіт проводиться тільки після того, як працівники піднімуться в робочу платформу (колиску) і закріпляться карабінами стропів запобіжних поясів за передбачені для цього місця на робочій платформі (колисці).

3.3.6. Виконувати роботи з підйомника слід, стоячи на дні робочої платформи (колиски), тільки після зупинки висувної (підйимальної) частини підйомника.

3.3.7. Під час проведення робіт з підйомника між працівниками, які виконують роботи з робочої платформи, і машиністом має підтримуватися безперервно зв'язок: у разі підймання робочої платформи до 10 м – голосом, більше 10 м – знаковою сигналізацією, більше 22 м – двостороннім радіо або телефонним зв'язком.

3.3.8. Працівникам в робочій платформі (колисці) підйомника допускається переходити з робочої платформи (колиски) підйомника на споруду та назад тільки з дозволу відповідального керівника робіт з використанням двостропних запобіжних поясів.

3.4. Вимоги безпеки під час проведення робіт з очищення шибок споруд і світлових ліхтарів

3.4.1. Робота склопротиральників виконується за нарядом з використанням за встановленими нормами засобів індивідуального захисту.

3.4.2. До виконання робіт склопротиральник приступає після оформлення в установленому порядку допуску, перевірки справності засобів індивідуального захисту, запобіжних пристроїв, інструментів.

3.4.3. Кріплення стропа запобіжного пояса здійснюється за елементами конструкцій у місцях, зазначених працівником, відповідальним за безпечне проведення робіт, або відповідно до ПВР.

3.4.4. Під час очищення та протирання скла на висоті не дозволяється:

- виконувати одночасно роботи на двох і більше поверхах по вертикалі;
- скидати з висоти скло, предмети;
- ставати на віконні відливи, борти чи проміжні елементи огороження, перелазити через огороження і сідати на них;
- переходити без дозволу керівника робіт з підйомного риштування на споруду і назад;
- протирати скло з локальним різким докладанням зусилля, різкими натисканнями і поштовхами на скло;
- протирати зовнішні поверхні скла вікон з відкритих кватирок і фрамуг.

3.4.5. Перед протиранням світлових ліхтарів напруга електроживлення на них повинна бути знята.

3.5. Вимоги безпеки під час установа дерев'яних конструкцій, виконання теслярських і столярних робіт.

3.5.1. Не допускається перебування людей під конструкціями, що монтуються, до установа їх у проектне положення і закріплення.

3.5.2. Під час проведення робіт на горищі з установа крокв на стіни споруди, будівлі тощо або ремонту крокв працівники застосовують запобіжні пояси, закріплені страхувальними канатами за вказане відповідальним керівником робіт місце.

3.5.3. Під час кріплення елементів підлог, стелі, крокв тощо не дозволяється перебування людей безпосередньо під місцем проведення робіт.

3.5.4. Для проходу працівників над накатами і підшивкою стелі слід укласти на балки тимчасові настили шириною не менше 0,6 м. Ходити і стояти безпосередньо на накатах і підшивці стелі забороняється.

3.5.5. Під час установа віконних коробок у відкриті віконні прорізи, рам у коробки, а також віконних пакетів необхідно забезпечити заходи безпеки проти їхнього випадання назовні.

3.5.6. Під час установа дерев'яних конструкцій на висоті не дозволяється рубати, тесати, виконувати інше оброблення деталей і матеріалів або виготовлення деталей конструкцій на риштуваннях і зведених конструкціях (за винятком пригонки деталей дерев'яних конструкцій безпосередньо на місцях їх установа).

3.5.7. Забороняється розбирати риштування, настили, конструкції шляхом обвалення. Їх розбирання виконується тільки з дотриманням послідовності, передбаченої ПВР.

Демонтаж несучих дерев'яних конструкцій виконується поповерхово (поярусно), починаючи з верхнього поверху (ярусу). Елементи конструкцій опускають за допомогою лебідок, канатів, блоків тощо. Скидання їх не дозволяється.

3.5.8. Опускання дерев'яних конструкцій проводиться до землі чи призначеної поверхні. Не дозволяється залишати дерев'яні конструкції або їх елементи у нахиленому чи підвішеному стані.

3.6. Вимоги безпеки під час виконання робіт на даху споруди.

3.6.1. До початку проведення робіт на даху споруди необхідно виконати передбачені нарядом заходи безпеки, в тому числі:

- відгородити щитами, канатами тощо діючі електромережі та електроустаткування, що знаходяться на відстані 2,5 м і ближче до місця проведення робіт та вивісити на огорожі відповідні знаки та плакати безпеки;
- перевірити міцність крокв, справність та надійність несучих конструкцій даху та огорожень;

- підготувати риштування та переносні робочі майданчики для пересування та прийому матеріалів на даху;
- переконатися в надійності кріплення страхувальних канатів;
- забезпечити працівників запобіжними поясами, спецодягом, спецвзуттям, захисними касками та іншими засобами індивідуального захисту, інвентарними захисними огороженнями.

3.6.2. За відсутності на даху постійних конструкцій для кріплення страхувальних канатів встановлюються надійно закріплені металеві стійки, залізобетонні блоки чи визначаються елементи конструкцій, за які можливе закріплення страхувальних канатів.

Місця закріплення страхувальних канатів і карабінів запобіжних поясів працівників зазначаються в ПВР.

3.6.3. Не допускається закріплення страхувальних канатів до оголовків димових і вентиляційних труб.

3.6.4. У місцях з недостатньою міцністю покрівлі встановлюються та надійно кріпляться до стійких конструкцій покрівельні драбини, трапи чи риштування так, щоб вони перекривали несучі конструкції, що знаходяться під покрівлею.

3.6.5. Під час виконання робіт на даху без захисних огорожень, з кутом ухилу покрівлі до горизонтальної площини більше 20° , а також на мокрих і засніжених дахах незалежно від їх ухилу працівниками застосовуються запобіжні пояси ПЛ.

3.6.6. Під час виконання робіт на даху у разі, якщо покриття на покрівлі не розраховані на навантаження від працівників, а також при виконанні робіт на даху з ухилом понад 20° застосовуються надійно закріплені трапи шириною не менше 0,3 м, обладнані поперечними планками для упору ніг.

3.6.7. Виконання робіт на краю даху незалежно від його ухилу повинно проводитись працівниками із застосуванням запобіжних поясів, закріплених карабінами стропів за визначені керівником робіт місця.

3.6.8. Під час виконання покрівельних робіт із застосуванням бітумних та інших мастил, полімерних і теплоізоляційних матеріалів необхідно:

- бітумне мастило доставляти до робочих місць за допомогою вантажопідіймальних засобів у спеціальних, наповнених мастилом не більше ніж на $3/4$ об'єму, металевих ємностях (термосах, бачках) із кришками, що щільно затуляються, обладнаних запірними пристроями, що виключають можливість відкривання кришок під час підйому (спуску) або випадкового падіння ємності;

- використовувати в роботі бітумні мастила, нагріті до температури не вище 180°C ;

- не допускати попадання води чи снігу в ємності з гарячим бітумом або мастилом;

- встановлювати ємності (термоси, бачки) з бітумом слід на стійких поверхнях із застосуванням пристроїв, що виключають їх падіння та перевертання;

- під час нанесення мастила, розчинників на основу даху чи рулонні матеріали працівникам слід перебувати з навітряної (звідки рухається повітря) сторони;

- скловату і шлаковату подавати до місця роботи в контейнерах або пакетах із ужиттям заходів, що виключають можливість розпилення та просипання цих матеріалів;

- забезпечити захист працівників від впливу шкідливих речовин, термічних і хімічних опіків за допомогою спеціальних засобів індивідуального захисту (респіраторів, спецодягу та інше).

3.6.9. Мастило, що потрапило на поверхню шкіри працівника, видаляється спеціальною пастою або мильно-ланоліновим розчином, що мають міститися в аптечці, розміщеній поряд з місцем проведення робіт. Після цього ушкоджені місця необхідно добре промити теплою водою з милом.

3.6.10. На робочих місцях під час використання матеріалів, що виділяють вибухонебезпечні речовини, не допускається застосування відкритого вогню чи виконання дій, що викликають іскроутворення.

Запас матеріалів, що містять шкідливі, пожежо-вибухонебезпечні речовини, на робочих місцях не повинен перевищувати змінної потреби.

3.6.11. Виконання робіт з установлення чи заміни готових водостічних жолобів, лійок і труб, а також ковпаків і парасолів на димових і вентиляційних трубах, з покриття парапетів, обробки карнизів, а також робіт з видалення намерзлих на звисах льодяних бурульок проводиться із підйомників, спеціального риштування тощо або із застосуванням верхолазного спорядження.

Виконання ремонтних робіт з установленням чи заміною зазначених вище елементів та частин покрівлі проводиться з надійно закріплених конструкцій, будівель тощо.

3.6.12. Видалення знятих з даху частин покрівлі слід виконувати із застосуванням вантажопідіймальних кранів, машин і пристроїв, а дрібних матеріалів, сміття тощо, крім того – в тарі, що виключає їх розсипання. Скидати їх з даху не дозволяється.

3.6.13. Роботи з ремонту покрівлі з використанням рулонних матеріалів або мастила проводяться, як правило, в суху погоду і теплий час року. Невідкладні ремонтні роботи під час дощу, снігу здійснюються під тентом або навісом.

3.6.14. Після остаточного закінчення робіт на даху споруди всі пристосування, обладнання, інструмент, матеріали тощо видаляються з даху у встановлені місця їх складування та збереження із застосуванням вантажопідіймальних кранів, машин і пристроїв.

3.6.15. Під час проведення робіт на плоских дахах, що не мають постійного огороження (парапетних ґрат тощо), по периметру даху встановлюються тимчасові захисні (страхувальні) огороження висотою не менше 1,1 м з бортовим елементом огороження. За неможливості установлення захисних (страхувальних) огорожень працівники зобов'язані застосовувати запобіжні пояси.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

- 4.1. Привести робоче місце в належний стан.
- 4.2. Робочий інструмент, обладнання і пристосування очистити і промити від залишків лакофарбових матеріалів. Прибрати у відведене для зберігання місце.
- 4.3. Зняти спеціальний одяг, спецвзуття, інші ЗІЗ та помістити їх до місця зберігання.
- 4.4. Вимити руки, обличчя, при необхідності прийняти душ, переодягнутися у чистий одяг.
- 4.5. Доповісти керівнику про виявлені під час роботи недоліки.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

- 5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:
  - загоряння обладнання або матеріалів, виникнення пожежі;
  - пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги;
  - обвал стін будівлі, перегородок, перекриттів, риштувань або настилів тощо.
  - дія природних факторів або явищ (підвищена або знижена температури, снігопад, гроза тощо).
- 5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:
  - обгородити небезпечну зону і не допускати в неї сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не повинна призвести до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;
  - при пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежну команду;
  - повідомити про те, що сталося, керівника робіт.
- 5.3. У разі настання нещасного випадку:
  - негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;
  - перенести його в безпечне місце;
  - визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому домедичну допомогу, а у тяжких випадках викликати екстрену медичну допомогу.

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Начальник відділу організації будівельних робіт

Іван МУРАЙ

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці

Олег КОМІСАР

В.о. начальника юридичного відділу

Наталія ЗАЙКА